

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003181

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-10-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ОДУВС від 03.12.2024 №588

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Григоращенко Олександр Вікторович
- Oleksandr Hryhorashchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 15-11-2024

Спеціальність за освітою: правознавство

Місце роботи здобувача: Державне бюро розслідувань

Код за ЄДРПОУ: 41760289

Місцезнаходження: вул. Панаса Мирного, буд. 28, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки:

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 41.884.069

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.79.23, 10.79.51, 10.79.03

Тема дисертації:

1. Досудове розслідування кримінальних проваджень про ухилення від сплати податків: теорія та практика.
2. Pretrial investigation of criminal proceedings on tax evasion: theory and practice.

Реферат:

1. У дисертації розкрито зміст, структурні елементи криміналістичної характеристики ухилення від сплати податків (предмет злочинного посягання; способи підготовки, учинення та приховування; слідова картина; відомості про осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, передбачене ст. 212 Кримінального кодексу України та злочинні групи), які слугують вихідними положеннями початкового та наступного етапів досудового розслідування, основою всебічного, повного та об'єктивного розв'язання тактичних завдань розслідування. На підставі узагальнення практики діяльності правоохоронних органів висвітлено механізм ухилення від сплати податків (вивільнення – перерахування – розподіл – маскуванню – інтеграція грошової маси), у межах якого креслено зміст способів учинення, а також технологій злочинної діяльності, що застосовують на етапах підготовки, учинення та приховування. Надано характеристику способів – злочинних

механізмів (технологій) ухилення від сплати податків: несплата або несвоєчасна сплата податків до бюджету; неподання документів, пов'язаних із їх обчисленням та сплатою до бюджетів (податкових декларацій, розрахунків, бухгалтерських звітів і балансів тощо); приховування об'єктів оподаткування, заниження цих об'єктів; заниження сум податків, зборів (обов'язкових платежів); приховування факту втрати підстав для одержання пільг з оподаткування; подання неправдивих відомостей чи документів, що засвідчують право фізичної особи на податкову соціальну пільгу; проведення сумнівних експортних операцій; реєстрація підприємств із залученням підставних осіб, які здійснювали реєстрацію (перереєстрацію) таких суб'єктів господарювання. Окреслені теоретичні положення щодо розуміння взаємозв'язків слідової картини та способу вчинення кримінальних правопорушень, оскільки характер та їх локалізація безпосередньо визначаються діями винуватих осіб, які обирають учинені злочинні дії для вчинення нових, залишаючи криміналістично значущі відображення в документах та електронних носіях, дослідження яких має найвагоміше значення для встановлення ознак події кримінальних правопорушень і причетних до нього осіб. На основі диференціації завдань початкового етапу розслідування упорядковано типові слідчі ситуації (залежно від характеру вихідної інформації; встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення; співпраці підозрюваного з детективом; ролі особи в механізмі злочинної діяльності; ступеня поінформованості зацікавлених осіб про перебіг і перспективи розслідування; обсягу зібраних доказів) та запропоновано порядок (програму) збирання стороною обвинувачення доказів ухилення від сплати податків шляхом проведення комплексу пов'язаних єдиним тактичним задумом слідчих (розшукових) дій (огляд, обшук, допит, призначення експертиз), інших процесуальних дій та організаційних (контрольних) заходів. Визначено порядок взаємодії детективів Бюро економічної безпеки із Державною аудиторською службою України, Державною податковою службою, Державною службою фінансового моніторингу України, Агентством з розшуку та менеджменту активів з метою обміну інформацією про ухилення від сплати податків, повернення податкових активів; проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та вжиття заходів забезпечення кримінального провадження; надання технічної допомоги; накладення арешту на такі активи та їх конфіскації; виявлення, розшуку й управління активами. Розроблений алгоритм дій слідчого щодо отримання та огляду документів, які містять охоронювану законом банківську таємницю: звернення слідчого з клопотанням про проведення такого заходу забезпечення кримінального провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, Закону України «Про банки і банківську діяльність» для отримання ухвали слідчого судді про надання дозволу з можливістю вилучення документів; проведення огляду та аналізу руху грошових коштів по розрахунковим рахункам; призначення портретної експертизи з метою вирішення питань зі встановлення осіб, які здійснювали зняття коштів з рахунків в банкоматах; залучення спеціаліста; проведення обшуків та вилучення комп'ютерної техніки, мобільних телефонів; призначення подальших експертиз. Автором обґрунтовано нормативноправовий підхід урегулювання порядку отримання стороною обвинувачення доступу до банківської інформації шляхом проведення моніторингу банківських рахунків (ст. 2691 Кримінального процесуального кодексу України) з метою розкриття кредитнофінансовою установою, яка здійснює грошові розрахунки, акумулює грошові кошти та інші цінності, надає кредити та здійснює інші послуги за фінансовими операціями банківської таємниці стосовно своїх клієнтів, за наявності обґрунтованої підозри, що особа вчинила ухилення від сплати податків з використанням банківських послуг, або з метою розшуку чи ідентифікації майна, яке підлягає конфіскації або спеціальній конфіскації (запропоновано внести зміни й доповнення до законів України «Про оперативнорозшукову діяльність (1992 р.)

2. The dissertation reveals the content, structural elements of the forensic characteristics of tax evasion (subject of criminal offense) methods of preparation, commission and concealment; trail picture; information about persons who have committed a criminal offense provided for in Article 212 of the Criminal Code of Ukraine and criminal groups), which serve ascending provisions of the initial and subsequent stages of the pretrial investigation, the basis of comprehensive, complete and objective resolution of the tactical tasks of the investigation. Based on the generalization of the practice of law enforcement agencies, the mechanism of tax evasion (release transfer distribution masking integration of the money mass) is highlighted, within which the content of the methods of

commission, as well as the technologies of criminal activity, used at the stages of preparation, commission and concealment are outlined. A description of the methods criminal mechanisms (technologies) of tax evasion is provided: nonpayment or late payment of taxes to the budget, failure to submit documents related to their calculation and payment to budgets (tax declarations, calculations, accounting reports and balance sheets, etc.), concealment of objects of taxation, underestimation of these objects, underestimation of the amounts of taxes, fees (mandatory payments), concealment of the fact of loss of grounds for receiving tax benefits, submission of false information or documents certifying the right of an individual to a tax social benefit, carrying out dubious export operations, registration of enterprises with the involvement of fictitious persons who carried out the registration (reregistration) of such business entities. The theoretical provisions regarding the understanding of the relationship between the trace pattern and the way of committing criminal offenses are outlined, since the nature and their localization are directly determined by the actions of the guilty persons, who choose the committed criminal acts to commit new ones, leaving forensically significant reflections in documents and electronic media, the study of which has the most weight significance for establishing the signs of the event of criminal offenses and the persons involved in it. Based on the differentiation of the tasks of the initial stage of the investigation, typical investigative situations are organized (depending on the nature of the source information, identification of the person who committed the criminal offense, cooperation of the suspect with the detective, the role of the person in the mechanism of criminal activity, the degree of awareness of the interested parties about the progress and prospects of the investigation, the amount of collected evidence) and the procedure (program) for collecting evidence of tax evasion by the prosecution by carrying out a complex of investigative (search) actions linked by a single tactical idea (survey, search, interrogation, appointment of expertise), other procedural actions and organizational (control) measures is proposed. The order of interaction of the detectives of the Bureau of Economic Security with the State Audit Service of Ukraine, the State Tax Service, the State Financial Monitoring Service of Ukraine, the Agency for Search and Asset Management for the purpose of exchanging information on tax evasion and the return of tax assets has been determined, conducting investigative (search) actions, covert investigative (search) actions and taking measures to ensure criminal proceedings, provision of technical assistance, seizure of such assets and their confiscation, identification, search and management of assets. The investigator's algorithm for obtaining and reviewing documents that contain banking secrets protected by law has been developed: the investigator's request to conduct such a measure to ensure criminal proceedings in accordance with the Criminal Procedure Code of Ukraine, the Law of Ukraine "On Banks and Banking Activities" to obtain a decision of the investigating judge on granting permission with the possibility of withdrawing documents, conducting a review and analysis of the flow of funds on current accounts, the appointment of a portrait examination in order to resolve issues related to the identification of persons who made withdrawals from accounts in ATMs, involving a specialist, conducting searches and seizure of computer equipment, mobile phones, appointment of further examinations. The author substantiates the normative legal approach to regulating the procedure for the accused party to obtain access to bank information by monitoring bank accounts (Article 2691 of the Criminal Procedure Code of Ukraine)

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Григоращенко О. В. Ухилення від сплати податків: економікоправовий аналіз. Південноукраїнський правничий часопис. 2022. № 4. Ч. 1. С. 241–245.
- Григоращенко О. В. Актуальні питання щодо необхідності залучення фахівців на досудовому розслідуванні у справах про ухилення від сплати податків. Південноукраїнський правничий часопис. 2023. № 1. С. 5458.
- Григоращенко О. В. Міжнародний досвід розслідування кримінальних проваджень, щодо протиправної діяльності, спрямованої на ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Держава та регіони. Серія: Право. 2023. № 2 (80). С. 216–220.
- Григоращенко О. В. Ухилення від сплати податків: початок досудового розслідування, першочергові дії, основні напрямки роботи органу досудового розслідування. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2023. № 2 (101). С. 185–193.
- Григоращенко О. В. Щодо виявлення та документування злочинів пов'язаних з ухилення від сплати податків, у сфері екологічного оподаткування та визначення їх підслідності. Юридичний вісник. 2023. № 4. С. 177–183.
- Григоращенко О. В. Актуальні питання щодо протиправної діяльності, спрямованої на ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) щодо гуманітарної допомоги у вигляді транспортних засобів під час дії воєнного стану в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 2. С. 683–686.
- Григоращенко О. В. Актуальні питання отримання неправомірної вигоди службовими особами Державної податкової служби України за невжиття заходів до фізичних осіб підприємців по ухиленню від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Науковий юридичний журнал. 2024. № 3. С. 84–90.
- Григоращенко О. В. Актуальні схеми щодо ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) у сфері будівництва та невжиття заходів посадовими особами ДПС України. Право і суспільство. 2024. № 2. С. 426–432.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U006773

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнієнко Максим Вікторович

2. Maksym V. Korniienko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6420-6169

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кудінов Сергій Сергійович

2. Sergiy S. Kudinov

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07, 12.00.09, 21.07.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0582-1030

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут спеціального зв'язку та захисту інформації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського "

Код за ЄДРПОУ: 34979237

Місцезнаходження: вул. Верхньоключова, буд. 4, корпус 27, Київ, 03056, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пчеліна Оксана Василівна

2. Oksana V. Pchelina

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0224-1767

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Янковий Микола Олександрович
2. MYKOLA O. YANKOVYI

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5178-084X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасенко Владислав Єгорович
2. Vladyslav Tarasenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5294-6330

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, буд. 1, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бабенко Андрій Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бабенко Андрій Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

Медведенко Надія Василівна

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна